

Особливості відшкодування шкоди, завданої пошкодженням об'єктів електронних комунікаційних мереж, внаслідок воєнних дій

Юлія Суха,
адвокат, доцент кафедри інтелектуальної власності, інформаційного
та корпоративного права Львівського національного університету
імені Івана Франка

Національні механізми відшкодування збитків

✓
Подання заяви про
вчинення
кримінального
правопорушення
(пошкодження майна
тощо)

✓
Звернення з
позовною заявою до
рф про стягнення
збитків

Об'єкти критичної інфраструктури в підприємства критично важливі для функціонування економіки

✓ Особливості застосування
понять

✓ Вплив на правову
кваліфікацію при
пошкодженні об'єктів
електронних
комунікаційних мереж

Об'єкти критичної інфраструктури в підприємства критично важливі для функціонування економіки.

Законодавчі положення

ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України»

національна безпека України – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз,

національні інтереси України як складова національної безпеки

є життєво важливими інтересами людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян.

ч.4 ст.9 Закону України «Про критичну інфраструктуру»

До життєво важливих функцій та/або послуг, порушення яких призводить до негативних наслідків для національної безпеки України, належать, зокрема електронні комунікації.

Об'єкти критичної інфраструктури – об'єкти інфраструктури, системи, їх частини та їх сукупність, які є важливими для економіки, національної безпеки та оборони, порушення функціонування яких може завдати шкоди життєво важливим національним інтересам.

ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ

визначення підприємств, установ і організацій, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період, постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2023 р. № 76

Критерії

визначення підприємств, установ і організацій, які є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період

- 1) загальна сума сплачених податків, зборів, платежів до державного і місцевих бюджетів, крім митних платежів, та сума сплаченого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування протягом звітного податкового року перевищує еквівалент 1,5 млн. євро;
- 2) сума надходжень в іноземній валюті, крім кредитів і позик, за звітний податковий рік перевищує еквівалент 32 млн. євро;
- 3) підприємство має стратегічне значення для економіки і безпеки держави;
- 4) підприємство має важливе значення для галузі національної економіки чи задоволення потреб територіальної громади.
- 5) відсутність заборгованості із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- 6) розмір середньої заробітної плати застрахованих осіб–працівників на підприємстві за останній календарний квартал становить не менше розміру середньої заробітної плати у регіоні за IV квартал 2021 р.
- 7) підприємство є резидентом Дія Сіті.

Акти, роз'яснення рекомендаційного характеру

щодо критично важливих
підприємств

01

Лист Національного центру оперативно-технічного управління мережами (НЦУ) від 14.04.2022 року за вих. № 68/ВС/03-6
під час дії воєнного стану заборонено демонтовувати телекомунікаційне обладнання оператора

02

Накази, про визнання критично важливими підприємств

До прикладу,
Наказом Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України № 172 від 09.03.2023 року,

Приватне акціонерне товариство «Київстар» визначено критично важливим для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період.

Чи впливає віднесення до об'єктів критичної інфраструктури на правову кваліфікацію злочину?

Справа № 761/13382/22 Шевченківський районний суд м. Києва

Про скасування постанови про відмову в залученні потерпілим

17 червня 2022 року старший слідчий в ОВС 1 відділу 3 управління досудового розслідування Головного слідчого управління Служби Безпеки України виніс постанову про відмову у визнанні потерпілим представника ПрАТ «Київстар» у кримінальному провадженні №22022000000000112.

Відмова обґрунтована тим, що на даний час у кримінальному провадженні досліджуються обставини вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 113 КК України, а саме вчинення у період з 24.02.2022 року з метою ослаблення держави вибухів, підпалів або інших дій, спрямованих на масове знищення людей, заподіяння тілесних ушкоджень чи іншої шкоди їхньому здоров'ю, на зруйнування або пошкодження об'єктів, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, а також вчинення з тією самою метою дій, спрямованих на радіоактивне забруднення, масове отруєння, поширення епідемій, епізоотій чи епіфітотій. Пошкоджені об'єкти не мають важливого народногосподарського чи оборонного значення.

Проте, Суд визнав такий висновок слідчого передчасним.

Відповідно до ч.4 ст.9 Закону України «Про критичну інфраструктуру», до життєво важливих функцій та/або послуг, порушення яких призводить до негативних наслідків для національної безпеки України, належать, зокрема електронні комунікації.

Крім того, судом враховується також і долучений до скарги лист начальника Національного центру та оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій за вих. № 68/ВС-03-6 від 14.04.2022 року звертається увага на необхідність підтримання належного функціонування базових станцій зв'язку для забезпечення потреб національної безпеки, оборони, охорони правопорядку.

Кримінальні провадження щодо пошкоджень об'єктів електронних комунікацій. Правова кваліфікація

ст. 438 КК України

Жорстоке поводження з військовополоненими або цивільним населенням, вигнання цивільного населення для примусових робіт, розграбування національних цінностей на окупованій території, застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, інші порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також віддання наказу про вчинення таких дій

ст. 341 КК України

Захоплення будівель чи споруд, що забезпечують діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, з метою незаконного користування ними або перешкоджання нормальній роботі підприємств, установ, організацій

ст. 113 КК України

Вчинення з метою ослаблення держави вибухів, підпалів або інших дій, спрямованих на масове знищення людей, заподіяння тілесних ушкоджень чи іншої шкоди їхньому здоров'ю, на зруйнування або пошкодження об'єктів, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, а також вчинення з тією самою метою дій, спрямованих на радіоактивне забруднення, масове отруєння, поширення епідемій, епізоотій чи епіфітотій

Кримінальні провадження щодо пошкоджень об'єктів електронних комунікацій. Доказова база

- – Фото, відеофіксація
- – Акт обстеження, дефектний акт
- – Акт про припинення надання послуг (електропостачання)
- – Довідка про балансову вартість
- – Доказ на підтвердження закупівлі обладнання
- – Висновок експерта.

Основна проблема – відсутність доступу до об'єкту.

Кримінальні провадження щодо пошкоджень об'єктів електронних комунікацій. Розрахунок шкоди

- розмір реальних збитків;
- розмір упущеної вигоди;
- розмір потреб у витратах, необхідних для відновлення майна та майнових прав, що зазнали руйнівного впливу внаслідок збройної агресії.

**Чи є дієвим
звернення до
правоохоронних
органів щодо
відшкодування
шкоди?**

Справа №638/1343/23

Вирок Дзержинського районного суду м. Харкова

- пілота визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.2ст.28,ч.1ст.438 КК України та призначено йому покарання у виді позбавлення волі на 12 (дванадцять) років;
- задоволено вимоги про стягнення збитків за пошкодження об'єктів ел.комунікацій;
- в подальшому особу звільнено від відбування покарання та передано його для обміну як військовополоненого.

Стягнення збитків на підставі рішення національних судів

• предмет позову – вимога про стягнення грошових коштів, які еквівалентні сумі збитків;

• суму збитків можливо підтвердити шляхом проведення експертної оцінки вартості зруйнованого майна;

• відповідачем у таких справах виступатиме рф в особі Міністерства юстиції російської федерації;

• позови юридичних осіб подаються до господарського суду

• судовий збір у такій категорії справ не сплачується.

Судовий імунітет

Ч.1 ст. 79 Закону України «Про міжнародне приватне право»

Пред'явлення позову до іноземної держави,
залучення іноземної держави до участі у справі як відповідача або третьої
особи,
накладення арешту на майно, яке належить іноземній державі та
знаходиться на території України,
застосування щодо такого майна інших засобів забезпечення позову і
звернення стягнення на таке майно
можуть бути допущені лише за згодою компетентних органів відповідної
держави, якщо інше не передбачено міжнародним договором України або
законом України.

Судовий імунітет і практика Верховного Суду

Постанова ВС від 18 травня 2022 року справа № 428/11673/19

Судовий імунітет Російської Федерації не застосовується з огляду на звичаєве міжнародне право, кодифіковане в Конвенції ООН про юрисдикційні імунітети держав та їх власності (2004)

Як Європейська конвенція про імунітет держав 1972 року (стаття 11), так і Конвенція ООН про юрисдикційні імунітети держав та їх власності 2004 року (стаття 12) передбачають, що Договірна держава не може посилатися на імунітет від юрисдикції при розгляді справи в суді іншої Договірної держави, який зазвичай має компетенцію розглядати справи, які стосуються грошової компенсації (відшкодування) у разі смерті чи заподіяння тілесного ушкодження особі чи заподіяння шкоди майну або його втрати в результаті дій чи бездіяльності держави, якщо така дія чи бездіяльність мали місце повністю або частково на території держави суду.

Відповідно до загальноприйнятої та усталеної практики міжнародних судових органів, держава може бути пов'язана положеннями міжнародного договору, навіть якщо вона не ратифікувала такий договір, якщо положення такого договору відображають звичаєве міжнародне право (Рішення Міжнародного Суду ООН у справі North Sea Continental Shelf (ФРН проти Нідерландів) від 20 лютого 1969 року, § 71; Cudak v. Lithuania (скарга № 15869/02), рішення від 23 березня 2010 року, § 66).

Стягнення збитків на підставі рішення національних судів

Обов'язково врахувати на території якої держави виконуватиметься таке рішення і що потрібно для його визнання та виконання на території іноземної держави (наприклад, обґрунтування, що пошкодження відбулося внаслідок терористичного акту, стосується прав іноземців тощо),

Розрахунок збитків

- реальні збитки
- упущена вигода

Виконання рішення

§Польща

§ Відповідно до ст. 51 Договору між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правовідносини у цивільних і кримінальних справах Польща,

дата підписання: 24.05.1993,

клопотання про визнання і виконання рішення може бути подане безпосередньо до відповідного суду тієї Договірної Сторони, на території якої рішення має бути визнане і виконане, або також за посередництвом суду, який розглядав справу в першій інстанції.

§До клопотання потрібно додати:

§ 1) рішення або його завірнену копію разом з підтвердженням, що рішення набрало законної сили і підлягає виконанню, а в справах, що стосуються аліментних зобов'язань, якщо рішення не набрало законної сили, разом з підтвердженням, що воно підлягає виконанню, якщо це не витікає з самого рішення;

§ 2) документ, який підтверджує, що сторона, відносно якої винесене рішення і яка не приймала участь у розгляді справи, отримала виклик у судове засідання своєчасно і належним чином, згідно з законодавством тієї Договірної Сторони, на території якої рішення було винесене; а в випадку обмеженої процесуальної здатності сторони - документ, який підтверджує, що та сторона була представлена належним чином;

§ 3) завірнений переклад клопотання, а також документів, зазначених в підпунктах 1-2, на мову тієї Договірної Сторони, на території якої рішення має бути визнане і виконане.

Визнання та виконання судових рішень

Визнання та виконання судових рішень

§Польща

§Польща

§ Стаття 1147 Цивільного процесуального кодексу Польщі

§§ 1.

§Особа, яка вимагає визнання рішення іноземного суду, повинна надати:

§1) офіційну копію судового рішення;

§2) документ про те, що рішення є остаточним, крім випадків, коли законність рішення впливає з його змісту;

§3) завірений переклад на польську мову документів, зазначених у пунктах 1 і 2 та в § 2.

§§ 2.

§Якщо рішення винесено у провадженні, в якому відповідач не вступав у спір по суті, необхідно надати документ про вручення йому документа про порушення справи.

§Тобто в нашому випадку обов'язково надати підтвердження вручення стороні документу про порушення справи (в українському суді).

§ Нідерланди

§Стаття 431 Цивільного процесуального кодексу, у поєднанні зі статтею 985 того ж Кодексу, зазначає, що іноземні судові рішення, як правило, не підлягають виконанню в Нідерландах, якщо їх виконання не визначається спеціальним правовим положенням або застосовною міжнародною конвенцією.

Закон Нідерландів базується на передумові, що для визнання та виконання судового рішення потрібен судовий дозвіл голландського суду. Таке схвалення можна отримати за процедурою екзекватури. Отже, походження іноземного судового рішення визначає процедурні кроки, які необхідно вжити для виконання судового рішення в Нідерландах.

§

§Стаття 1076 Цивільного процесуального кодексу Нідерландів визначає, якщо жоден договір щодо визнання та виконання не застосовується, або якщо застосовуваний договір дозволяє стороні покладатися на закон країни, в якій вимагається визнання або виконання, судові рішення, винесене в іноземній державі, може бути визнане в Нідерландах та його виконання можна вимагати в Нідерландах після подання оригіналу або завіреної копії арбітражної угоди та арбітражного рішення.

Пошкодження об'єктів електронних комунікацій

Реєстр збитків

Чи можна подати повідомлення через Дію чи ЦНАП?

- така можливість передбачена тільки щодо нерухомого майна (ОЕК не завжди зареєстровані як нерухоме майно);
- для юридичних осіб ця опція практично недоступна.

Дякую за увагу!